

estilo festivo se nombran tamboril; también --- el dado con la mano en la cabeza, espaldas ---», CROs (1764, p. 221); «gran quantitat d'aigua, pedres, que es precipita per un corrent: pel riu va baixar una tabalada d'aigua que ho va arrasar tot», Valor-Giner, 1950-5. És el que en el Princ., i molt generalment, de Bna. cap al Nord, es diu una *tamborinada*: si bé aquí referint-se més a la tempestat i tronada que la causa; «lo Rivet de la Fontanella no rage si no és que vingue una *tabaláda* molt forta» Çanet lo Roig (1961); una *tabalá* 'una tamborinada (de mal temps)' Bellús (1962). «Cop» Onda (DAG.).

Tabaler [Muntaner, supra]; «En JAsbert, caldrer e *tabaler*, sic *tabaler* de la ciutat» a. 1436 (*Ardits* 1, 346); «*tabaler*: tympanistes; *tabalera*: tympanistria», Busa-N.; *timbaler* des de Lacav. i Belv. (supra); resta *tabaler* en el P. Val. [«t.: tamboriner», CROs, 218]; en la comparsa dels «joglers» de la Tinença de Benifassà figura el *tabaler* (1961). +*Tabaler* adj., *cavall* ~ 'que s'atabala', c. 1300: «cavall *tabaler* no s'espaventa per brugit de pell secha», *Compil. Prov. Aràbics* (ed. Mettmann, § 259); potser interpretarem que les pells (amuntegades o emmagatzemades) també poden frescejar, però perquè puguin esporuguir els cavalls capaçes d'atabalar-se quan hi ha cavalcada, cal que les hagin assaonades fent-ne tabals. «*Tabaleria*: tympanistria», Busa-N.; *timbaleria*.

Tabalet [1460, no dim. de *tabal*]: com a nom d'objecte per guarir: «Menjau, / no febrejau, / ni serà res: / --- / rajola, teula / calda, meteu-la / sobre lo mal / --- saquet, ventosa / e *tabalet*, / albaranet / al coll ligat --- / metge no hi cal / ---», JRoig (*Spill*, 6175): podria ser quelcom de semblant al «saquet», «ventosa», en forma de timbalet, o semblant a l'albaranet superstitiosos o miraculós (Chabret, no ho inclou en la llista de medicaments, ed. Chabàs, p. 399, cf. 324), probablement una mica de totes dues coses, cf. *tabletum* de argento / pro reliquiis en el doc. de 1328 que cita Chabàs del Du C., com a reliquiari curatiu: de manera que pogué venir del fr. *tablette* adaptat a *tabal* per etimologia popular.^{4a}

Tabalet 'tambor petit' [1695, dicc. de Lacavalleria] i és la forma (que Lab. ja reemplaca per *timbalet*) en vigor sempre en el P. Val., on «*Tabalet* i Donçaina» figuren en tantes festes populars, de l'Horta; i J. Bernat i Baldoví és autor del setmanari «El *Tabalet*» (Sueca, 1847); a la vall de Guadalest van amb «*tabalçt* i *çirimíta*» (Benimantell, 1962); el toca el *tabaleter*: «El Dolçayner de Benissa --- d<c>ia del *tabaleter* que l'acompanyava que ---», MGadea (T. del Xè I, 33). *Tabalejar* [Lacav.]; *tabaleig*; *timbalejar* Belv., Lab.

Comparacions de forma: *tabalís* 'llesca grossa de pa' tort. (BDC III, 110): per la forma abombada i grossa dels dos objectes, però va també amb *talaban*(t) 'falda de camisa etc.', oc. *talabatx* 'pavès' i llur grup (DCEC, TALABARTE, DECH v, 384a). *Tabales* 'part de les palmes (del bosc d'Elx)' DAG. *Timbalet*, *timbal*, *timbaló*, com a nom de nuvolets, cf. *tambutzet* ibid., al costat de *tambutxo*/tambor.

Atabalar i *tabalot*. En mots de tanta càrrega afecti-

va, i de força expressiva com ho són més o menys tots els d'aquest article, i en particular aquests dos, cal comptar constantment amb encreuaments, i fins i tot convergència de diverses arrels. Així com en *timbal* conflueixen diversos radicals, o en el *tabalet* analitzat de JRoig; i així com en el canvi valencià de *dolçaina*, *-ainer*, en *donçaina*, *donçainer*, més que una inducció fonètica va actuar la influència de *dansar*, *dansadora* etc., també en *atabalar* i *tabalot*, si bé són derivats de *tabal* en el sentit de 'atronament i atorrallament causats per una gran remor', també hi intervé la influència de *tabola*/**Tabaola*/*bataola* i el seu grup. Són mots més vivaços en el català central que en altres zones de la llengua, però no manquen de saba autòctona enlloc.

En el País Valencià ja Escrig 1851 registrava *atabal* «ruido y gritería» i *tabalejar* (amb var. *atab-*) «vocinglerar o hablar fuerte» (Val. «meter bulla», DAG.). Belv. només porta *atabalar*, no documentat en cap font anterior, Lab. hi afegeix *atabalat* i *tabalot*, però remeient d'aquest a *tabola*; on, a part del significat abstracte, li reconeix ús personal (*un tabola*) «dit de l'home alborotat»; V., en efecte, els testimonis literaris i directes que dono d'aquest ús a *TABOLA*; i infra, sobre *tabalot*. *Atabalar* fou usat per Genís Aguilar i altres coetanis (el DBal. remet a *tabal*, on n'hi devia haver algun més, part perduda del dicc.) i per Ruyra (1903, *Marines i Boscatges*) etc.; *atabalament* Pons i Massaveu (*Auca de la Pepa*); *atabalador*, Pous i Pagès. Però la suma amb el grup de *tab(a)ola* no solament la tenim suggerida en català (ja Lab.), sinó també en les altres llengües hispàniques: port. dial. *atabolar* «falar alto» en dialectes portuguesos, com els interamnenses (Paços de Ferreira, entre Douro e Minho: Leite de V., *Opúsc.* II, i, 473).

Tabalot és també d'aparició tardana; després de Lab., se n'han servit, però molts escriptors, ja abans que NOLLER (*AlcM*): «lo vent corre desbocat --- les delicades canyes --- lo dexan passar --- acotant-se fins a terra y tornant a axecar-se, com si li diguessen: —Passa, passa, *tabalot!*»; «les criatures no trepitjan als grans --- *tabalot*, més que *tabalot!*», EmVilanova (O. C. II, 149; *Entre Fam.*, 41); «me fa riure- / PEP: No vols venir, *tabalot?*», Pitarra (*Coses del oncle, Gattades*, 192); i fins regressivament: «¿qui és qui peca, / sinó vostè? —Ah, *tabal*, / ja 't dic jo que has fet més mal / que no fa la pedra seca», id. (*Ous del dia*, 255); «EN MINGO (*compareix ab un mocador negre lligat a les barres*): Mare de Déu, quina gent més *tabalot!*», Guimerà (*La Baldirona* XIV, p. 296).^{4b}

¹ Hauria estat també femení? Partint d'una dys-anàlisi de l'*atabal*? Però, publicat per un historiador no filòleg, potser és errada per *e-ls tabals* (o diplomàcia *les --- les ---*, del copista). — ² De l'àrab degué passar al persa, on no se li veuen arrels irànies (*tāb*- 'torçar, filar' queda lluny semànticament i morfològica, *tan*- 'estendre' també per la fonètica, *tav*- 'poder' encara més, cf. Pok., IEW, 1064, 1065, 1080). — ³ Suggestit per Tagliavini, AORBB VII, 201-203, no sols perquè la forma allà —*dumbelek*/